

Sygn. akt. I.C. 1094/12

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Tomasz Białka

Protokolant : sekr. sąd. Agata Kasalik

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2013 r. w Nowym Sączu

sprawy z powództwa E. B.

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w. N. S.

o rentę

I. **oddala powództwo;**

II. **koszty wzajemnie znosi.**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 8 października 2013 roku

w sprawie o sygn. I C 1094/12

Powódka E. B. w ostatecznie zaprezentowanym stanowisku wystąpiła z żądaniem zapłaty skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w. N. S. domagając się zasądzenia renty w kwotach po 1 700 zł miesięcznie, począwszy od stycznia 2004r., a od 18 IV 2005r. zapłaty łącznie renty w kwotach po 5 000zł miesięcznie.

Odpowiedzialność strony pozwanej zdaniem powódki wynika z faktu wydania tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Wojewódzkiego w N. S.

w sprawie o sygn. I C 257/90 pełnomocnikowi procesowemu powódki, podczas gdy jej zdaniem nie był on umocowany do odbierania dokumentów, które winny zostać dostarczone bezpośrednio powódce.

Strona pozwana – Skarb Państwa Sąd Okręgowy w N. S. – wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania. Po stronie Skarbu Państwa nie zostało wykazane zachowanie bezprawne, które spowodowałoby szkodę powódki. Wydanie tytułu wykonawczego pełnomocnikowi powódki ustanowionemu w sprawie o sygn. I C 257/90 było zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami prawa. Skarb Państwa nie jest natomiast legitymowany w sprawie o podwyższenie renty, do zapłaty której obowiązany jest ubezpieczyciel sprawcy wypadku, w którym powódka poniosła szkodę. Pozwany zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia powódki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka E. B., ur. (...), w dniu 5 IV 1989r. uległa wypadkowi motocyklowemu. W czasie wypadku była niepełnoletnia – miała 17 lat.

W związku z doznanymi obrażeniami wystąpiła z roszczeniami o zapłatę skierowanymi przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy wypadku (...) Oddział Wojewódzki w N.. Sąd Rejonowy wN. S. postanowieniem

z dnia 4 IX 1990r. o sygn. Co 52/90 ustanowił dla powódki pełnomocnika z urzędu, którym Zespół Adwokacki w N. wyznaczył adw. J. S..

W czasie ustanawiania pełnomocnika powódka miała już ukończone 18 lat – była pełnoletnia. Wyrokiem z dnia 11 III 1991r. w sprawie o sygn. I C 257/90 Sąd Wojewódzki wN. S.uwzględnił powództwo w części w ten sposób, iż zasądził na rzecz powódki kwotę 52 086 300 starych złotych wraz z odsetkami tytułem zadośćuczynienia (pkt I), ustalił odpowiedzialność pozwanego Państwowego Zakładu (...) w N. za ewentualną szkodę jaka może powstać w przyszłości (pkt II), orzekł o kosztach postępowania. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd I Instancji wyjaśnił, iż „z uwagi na wiek i kontynuowanie nauki, brak było podstaw do przyjęcia, by powódka utraciła całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej i aby z tego tytułu poniosła uszczerbek majątkowy istniejący w chwili wyrokowania. Wobec przedwczesności roszczenia o rentę Sąd oddalając powództwo w tym zakresie uznał za uzasadnione ustalenie odpowiedzialności pozwanego za ewentualną szkodę, jak mogłaby powstać w przyszłości z tytułu ewentualnej niemożności podjęcia pracy na skutek trwałego inwalidztwa czy też dalszych skutków urazu, niedających się przewidzieć w chwili wyrokowania”. Na skutek rewizji dotyczących zasądzonego zadośćuczynienia obu stron wyrokiem z dnia 25 VI 1991r. o sygn. I ACr 150/91 Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił pkt I wyroku poprzez podniesienie kwoty zadośćuczynienia o dalsze 20 000 zł.

Na wniosek pełnomocnika powódki adw. J. S. w dniu 20 VIII 1991r. został mu wydany odpis wyroku wraz z klauzulą wykonalności.

(**dowód:** w aktach Sądu Wojewódzkiego

wN. S. o sygn. I C 257/90: pozew z dnia 31 X 1990r. – k.1, postanowienie Sądu Rejonowego w N. S.z dnia 4 IX 1990r. Co 52/90 – k.5, wyrok z dnia 11 III 1991r.

z uzasadnieniem – k.74, 79, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 VI 1991r.

I ACr 150/91 – k.99, wniosek o wydanie tytuł wykonawczego z potwierdzeniem odbioru – k.103, wniosek o wydanie odpisu wyroku z klauzulą prawomocności – k.112)

Należności zasądzone na rzecz powódki w powyższych orzeczeniach zostały wypłacone dobrowolnie bez potrzeby prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

(okoliczności bezsporne)

W marcu 1999r. powódka wszczęła przed Sądem Wojewódzkim wN. S. zarejestrowaną pod sygn. I C 249/99 sprawę o zasądzenie dodatkowej kwoty zadośćuczynienia oraz podwyższenie renty, która ustalona została wyrokiem Sądu Rejonowego wN. S.z dnia 17 XII 1992r. o sygn. I C 505/91. Podczas rozprawy w dniu 17 IV 2000r. strony zawarły ugodę, na mocy której strona pozwana - (...) SA Inspektorat w N. - zobowiązała się płacić na rzecz powódki poczynszy od 1 IV 2000r. rentę wyrównawczą w kwotach po 300 zł miesięcznie. Wobec cofnięcia powództwa w pozostałej części postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 17 IV 2000r.

(**dowód:** w aktach Sądu Wojewódzkiego

w N. S.sygn. I C 249/99: pozew z dnia 15 III 1999r. – k.1, wyrok Sądu Rejonowego

wN. S. z dnia 17 XII 1992r. sygn. I C 505/91 – k.10, ugoda w protokole rozprawy z dnia 17 IV 2000r. – k.97v, postanowienie z dnia 17 IV 2000r. – k.99)

W piśmie z dnia 18 IV 2005r. złożonym w sprawie o sygn. I C 257/90 Sądu Wojewódzkiego w N. S. powódka działając osobiście złożyła wniosek

o wydanie odpisu wyroku z dnia 11 III 1991r. wraz z klauzulą wykonalności. Wraz

z pismem z dnia 9 V 2005r. powódce został ekspediowany odpis wyroku ze stwierdzoną prawomocnością wraz informacją, iż tytuł wykonawczy został odebrany przez pełnomocnika w dniu 20 VIII 1991r. Pomimo odmowy powódka w dniu 16 V 2005r. złożyła kolejny wniosek o wydanie tytułu wykonawczego, który został oddalony postanowieniem z dnia 25 V 2005r.

(dowód: w aktach Sądu Wojewódzkiego

wN. S. o sygn. I C 257/90: wniosek

o wydanie tytułu wykonawczego z dnia 18 IV 2005r. – k.113, pismo z dnia 9 V 2005r. – k.114, wniosek z dnia 16 V 2005r. – k.115-116, postanowienie z dnia 25 V 2005r. – k.120)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt dokumentów i dokumentów z akt związkowych. Wiarygodność i autentyczność tych dokumentów nie wzbudzała wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu.

Powódka domagała się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w N. S. podwyższenia renty zasądzonej pierwotnie od ubezpieczyciela sprawy wypadku, w którym powódka poniosła szkodę. Podstawę odpowiedzialności strony pozwanej powódka upatrywała w wydaniu jej pełnomocnikowi procesowemu w dniu 20 VIII 1991r. tytułu wykonawczego w postaci wyroku z dnia 11 III 1991r. i odmowę wydania takiego tytułu na jej wniosek złożony osobiście w dniu 18 IV 2005r.

Zgodnie z brzemieniem przepisu art. 417 § 1 kc, obowiązującym w dacie wydania tytułu wykonawczego pełnomocnikowi powódki, Skarb Państwa ponosił odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Stosownie do § 2 tego przepisu funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu niniejszego tytułu są pracownicy organów władzy, administracji lub gospodarki państwowej. Za funkcjonariuszy państwowych uważa się również osoby działające na zlecenie tych organów, osoby powołane z wyboru, sędziów i prokuratorów oraz żołnierzy sił zbrojnych. Przesłanką konieczną do ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa była i jest obecnie szkoda powiązana przyczynowo z bezprawnym zachowaniem funkcjonariusza państwowego.

Powódka nie wykazała, by po jej stronie powstała jakakolwiek szkoda powiązana przyczynowo – skutkowo z zachowaniem strony pozwanej tj. Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego wN. S., a wcześniej Sądu Wojewódzkiego w N. S.. Żądanie powódki o odszkodowanie, zadośćuczynienie, rentę oraz ustalenie odpowiedzialności na przyszłość zgłoszone w sprawie o sygn. I C 257/90 Sądu Wojewódzkiego w N. S. zostało prawomocnie rozpatrzone wyrokiem z dnia 11 III 1991r., zmienionym częściowo w zakresie zadośćuczynienia przez Sąd II Instancji wyrokiem z dnia 25 VI 1991r. o sygn. I ACr 150/91. Przyczyny nieuwzględnienia żądania o rentę w tym postępowaniu zostały wyjaśnione w uzasadnieniu orzeczenia, brak zasądzenia renty nie był objęty zarzutami rewizji. Ponieważ Sąd Wojewódzki nie znalazł podstaw do zasądzenia renty, ustalił odpowiedzialność strony pozwanej na przyszłość za mogące się pojawić skutki zdarzenia z dnia 5 IV 1989r. W sprawie o sygn. I C 257/90 powódka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego z urzędu

w osobie adw. J. S. wyznaczonego przez Zespół Adwokacki

w N.. Adwokat – nawet jako pełnomocnik ustanowiony z urzędu – nie należy do kręgu objętego definicją funkcjonariusza publicznego z art. 417 § 2 kc

w brzmieniu sprzed dnia 1 IX 2004r.

Pełnomocnik został ustanowiony dla powódki postanowieniem z dnia 4 IX 1990r. na podstawie art. 118 kpc, który w ówczesnym czasie przewidywał, że ustanowienie adwokata dla strony zwolnionej od kosztów sądowych jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego. Ówczesna regulacja nie zawierała ograniczenia czasowego działania pełnomocnika ustanowionego z urzędu, co zostało wprowadzone dopiero ustawą z dnia 17 XII 2009r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2010r.

nr 7 poz.45) poprzez dodanie do tego przepisu § 2, zgodnie z którym adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że z postanowienia sądu wynika, iż obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej.

W czasie kiedy powódka była reprezentowana przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu do zakresu czasowego jego działania należało odnieść regulację art. 91 pkt 2 kpc, wedle której pełnomocnictwo procesowe z mocy samego prawa obejmowało umocowanie do wszelkich czynności dotyczących zabezpieczenia i egzekucji. Adwokat J. S. będąc ustanowionym pełnomocnikiem powódki z urzędu był więc uprawniony do zgłoszenia wniosku o wydanie tytułu wykonawczego oraz do jego odbioru. Z oświadczenia powódki złożonego podczas rozprawy w dniu 7 X 2013r. (k.114) wynikało, iż tytuł nie był konieczny, ponieważ wszelkie należności zasądzone wyrokami w sprawie I C 257/90 zostały dobrowolnie wypłacone przez obowiązanego (...) bez konieczności wszczynania komorniczego postępowania egzekucyjnego. Niemniej jednak złożenie wniosku o wydanie tytułu wykonawczego było wyrazem starannego działania i należytego wypełniania funkcji pełnomocnika strony. Kiedy powódka w dniu 18 IV 2005r. złożyła osobiście wniosek o wydanie jej tytułu wykonawczego w postaci wyroku z dnia 11 III 1991r. sygn.

I C 257/90 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, jej wniosek został oddalony, ponieważ w obrocie może występować tylko jeden tytuł wykonawczy, natomiast powódka nie wykazała, by dochodziła wydania kolejnego tytułu wykonawczego (art. 793 kpc) lub ponownego wydania tytułu w miejsce utraconego (art.794 kpc).

Sąd nie był też uprawniony do opatrzenia klauzulą wykonalności punktu

II wyroku z dnia 11 III 1991r. ustalającego odpowiedzialność na przyszłość, ponieważ wyrzeczenie to nie stanowiło tytułu uprawniającego do egzekucji, nie nadawało się do wykonania w drodze egzekucji. Zgodnie z przepisem art. 776 kpc klauzulę wykonalności nadaje się tytułom egzekucyjnym. Art. 777 § 1 pkt 1 kpc stanowi, iż tytułem egzekucyjnym jest prawomocne orzeczenie sądu. Według dominującego stanowiska tytułem egzekucyjnym jest dokument urzędowy stwierdzający istnienie

i zakres nadającego się do egzekucji roszczenia wierzyciela i jednocześnie istnienie oraz zakres obowiązku prawnego dłużnika (m.in. W. S.). Według innej definicji (A. M.) tytułem egzekucyjnym jest określony ustawowo akt ustalający istnienie normy prawnej indywidualno-konkretnej o charakterze nakazującym lub zakazującym, niezbędny do przymusowego urzeczywistnienia tej normy w drodze egzekucji (zob. komentarz do art. 776 kpc w: Bodio J., Demendecki T., Jakubecki A., Marcewicz O., Telenga P., Wójcik M.P., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III, t.1). Ustalenie odpowiedzialności na przyszłość miało jedynie ten skutek, iż w razie pojawienia się nowej szkody, powódka nie byłaby już obligowana do wykazywania odpowiedzialności strony pozwanej co do zasady, lecz spoczywałby na niej obowiązek wykazania związku nowo ujawnionej szkody ze zdarzeniem, za które odpowiadał pozwany.

Wydanie tytułu wykonawczego pełnomocnikowi powódki i niewydanie takiego tytułu do rąk powódki nie spowodowało szkody po jej stronie.

W związku z postępowaniem zainicjowanym przed Sądem Rejonowym

w N. S. o sygn. I C 505/91, została zasądzona na jej rzecz wyrokiem z dnia 17 XII 1992r. renta, podwyższona następnie w sprawie o sygn. I C 249/99 Sądu Wojewódzkiego wN. S.na mocy ugody z dnia 17 IV 2000r. Świadczenie rentowe powódka nadal otrzymuje od (...) jako ubezpieczyciela sprawcy wypadku, w którym odniosła obrażenia.

Powódka nie wskazała na czym miała się opierać odpowiedzialność Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego wN. S. w związku ze sprawą w ramach, której doszło do podwyższenia renty. Skarb Państwa nie był stroną stosunku prawnego, z którego wynikł obowiązek zapłaty przez (...) renty na rzecz powódki. Sąd Rejonowy jako organ władzy sądowiczej rozpoznającej spór pomiędzy stronami zasądził od pozwanego (...) na rzecz powódki rentę (sygn. akt I C 505/91), a następnie przed Sądem Wojewódzkim strony zawarły ugodę o podwyższeniu obowiązku rentowego (sygn. akt I C 249/99). Brak jest podstaw faktycznych

i prawnych do zasądzenia renty lub podwyższenia renty wypłacanej przez (...) od Skarbu Państwa. Dla uwzględnienia powództwa konieczne byłoby wykazanie bezprawnego działania po stronie Skarbu Państwa. Nie zostało to wykazane podobnie jak i wystąpienie powiązanej z tym działaniem szkody. Prowadzi to do oddalenia powództwa bez potrzeby rozważania czy doszło do przedawnienia roszczenia.

Powództwo zostało oddalone. Powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości. Utrzymuje się z rent wypłacanych przez (...) oraz ZUS. Jest osobą niezdolną do pracy, nie posiada oszczędności, wartościowych składników majątku. Kierując się względami słuszności, mając na uwadze sytuację majątkową i stan zdrowia powódki Sąd postanowił koszty postępowania wzajemnie znieść stosownie do treści art. 102 kpc

W związku z powyższym orzeczono jak w wyroku.

(...)

(...)

Z/:

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

5. (...)

(...)